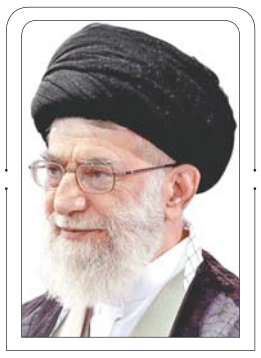
روزنامه شرق

عید سعید قربان مبارک باد

شنبه ۱۲ مهر ۱۳۹۳ • ۹ ذی‌الحجه ۱۴۳۵ • ۴ اکتبر ۲۰۱۴

سال دوازدهم • شماره ۲۱۳۰ • ۱۶صفحه • ۱۰۰۰ تومان

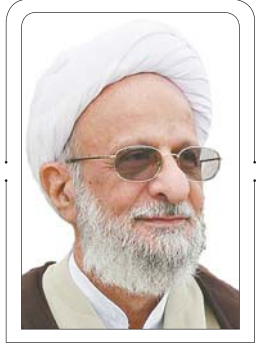

پیام مقام‌معظم‌رهبری به کنگره عظیم حج:

مبارزان «جهاد» و «حماس» بر عزم و همت خود بیفزایند

پایگاه اطلاع‌رسانی مقام‌معظم‌رهبری: حضرت آیت‌الله‌خامنه‌ای مقام‌معظم‌رهبری در پیامی به مناسبت کنگره عظیم حج، توجه به مسایل جهان اسلام و نگاهی بلند و فراگیر به مهم‌ترین موضوعات مرتبط با امت اسلامی را در صدر وظایف و آداب حج‌گزاران دانستند...

صفحه ۶

آیت‌الله‌مصباح یزدی:

۸۰سال زندگی کرده‌اند هنوز بیدار نشده‌اند

رسا: رییس موسسه آموزشی و پژوهشی امام‌خمینی(ره) با استناد به آیات و روایات، ریشه همه مفاسد اخلاقی را غفلت دانست و گفت: «غفلت موجب می‌شود انسان از حیوانات هم پست‌تر شده و مستحق جهنم شود.» آیت‌الله‌محمدتقی‌مصباح‌یزدی‌درنخستین...

صفحه ۶

هنر

رییس‌دفتر کتاب و کتابخوانی وزارت ارشاد:

روی نام‌ها حساسیتی نداریم

صفحه ۹

تیترها

۲۱طلا، ۱۸نقره و ۱۷برنز تا پایان روز سیزدهم

ایران پنجم بازی‌های آسیایی

صفحه ۱۳

شهریور امسال نسبت به ماه مشابه سال ۹۲

واردات ایران از آمریکا ۴۰درصد افزایش یافت

صفحه ۴

تنور بحث مذاکره دوباره داغ شد

بازتاب‌های جهانی «کمپین» هسته‌ای هنرمندان

صفحه ۱۱

معاون سازمان محیط‌زیست مطرح کرد

درخواست توقف ارسال «پارازیت»

گـره جامعه، صدرا محقق: معصومه ابتکار، رییس سازمان حفاظت محیط‌زیست از زمانی که عضو شورای شهر تهران بود پیگیر ماجرای «پارازیت»ها و عوارض آن برای سلامتی انسان‌ها بود. حالا در آخرین‌روز هفته گذشته معاون محیط‌زیستی انسانی او پس از کش‌وقوس‌های بسیار اعلام کرد «پارازیت»ها سرطانزاست و خواستار توقف ارسال آنها شد. این خبر اگرچه روز نیمه‌تعطیل پنجشنبه منتشر شد اما آنقدر اهمیت داشت که بلافاصله به خبر اول بسیاری از رسانه‌های داخلی و خارجی بدل شد. سعید متصدی، معاون محیط‌زیست انسانی سازمان حفاظت محیط‌زیست با اعلام اینکه «سازمان محیط‌زیست از کمیته رسیدگی به وضعیت «پارازیت»ها درخواست کرد، با توجه به سرطانزابودن «پارازیت»ها، تصمیم دیگری برای مقابله با تهاجم فرهنگی اتخاذ شود» گفت: «برای رسیدگی به وضعیت «پارازیت»ها کمیته مشترکی با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تشکیل شده و تاکنون جلسات آن در سطح وزیر تشکیل شده و مصوباتی نیز داشته است. بر اساس این مصوبات قرار شد مبحث مربوط به «پارازیت»ها و تاثیر آن روی انسان با جدیت پیگیری شود زیرا بحث سرطانزابودن «پارازیت»ها بارها مورد بررسی قرار گرفته است و احتمال بروز این بیماری به‌علت تاثیر «پارازیت»ها در انسان وجود دارد.» متصدی اظهار کرد: «پیشنهاد سازمان محیط‌زیست بر حذف کامل «پارازیت»هاست اما اگر قرار است برای مقابله با بحث تهاجم فرهنگی و حفاظت از شأن و کیان کشور اقدامی انجام شود بهتر است راه‌های دیگری برای آن پیشنهاد‌شود.

نکته

معاون محیط‌زیست انسانی: با توجه به سرطانزابودن «پارازیت»ها، تصمیم دیگری برای مقابله با «تهاجم فرهنگی» اتخاذ شود

ادامه در صفحه ۱۴

عکس: میلاد پیامی، شرق

با پایان دوره محکومیت

شهرام جزایری آزاد شد

صفحه ۲

«شرق» از روزهای شلوغ بازار «سلیمانیه» گزارش می‌دهد

عید قربان در سایه «داعش»

صفحه ۱۴

سرمقاله

جنگ «مین» همچنان قربانی می‌گیرد

جبار طهماسبی*

۲۶سال پس از پایان جنگ تحمیلی، مین و مهمات منفجرنشده کماکان در کمین نشسته‌اند تا جان یا مال شهروندی را بگیرند. این مهمات سال‌ها فرصت داشته‌اند تا از کنار اهداف دفاعی خود (پاسگاه‌ها، پایگاه‌های نظامی و تجهیزات و تاسیسات نظامی و ملی)، در شیب تند تپه‌ها و کوه‌ها با بارش برف و باران و فرسایش خاک جابه‌جا شوند و هزاران‌متر آن طرف‌تر در کنار چشمه‌ای، رودخانه‌ای یا جلوی مدرسه یا حیاط خانه روستایی و حتی در مرکز شهری سکنی گزینند و قربانی بگیرند. یکی از این مین‌ها مهرماه پارسال هفت‌کودک روستای نشکاش شهرستان مریوان را هنگام بازی در جلوی خانه خودشان به دام انداخت، گشین کریمی پای راستش و آلا روبینا چشم راستش را از دست داد و بقیه کودکان آسیب‌های جزیی دیدند. جدای از پاسخ این سوال مهم و اصلی که دلیل تاخیرها در پاکسازی مناطقی که مرز نیستند و بعضا ساعت‌ها با مرز فاصله دارند، چیست!؟ متاسفانه حمایت از قربانیان نیز ضعیف است. این درحالی است که دولت به طور مطلق موظف است که از هرآنچه موجب صدمه و آسیب به شهروندان می‌شود جلوگیری به عمل آورد و در صورت قصور از وظایف و تعهداتش جبران خسارت کند و در این خصوص مبانی حقوقی و فقهی ضمان‌آور و مسوولیت مدنی و اجتماعی دولت، روشن و قابل اثبات است. اما با سپری‌شدن نزدیک به یک‌سال از انفجار مین و معلول‌شدن کودکان روستای نشکاش هنوز هیچ رایی از کمیسیون مربوطه به خانواده قربانیان ابلاغ نشده و به همین جهت حمایتی صورت نگرفته است! کمیسیون موضوع تبصره چهار ماده واحده تنها قانون حمایتی در این زمینه که قبلا در استانداری‌ها- با عنوان کمیسیون ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی- تشکیل می‌شد و با اصلاحیه سال ۱۳۸۹ در فرمانداری‌های مربوطه برطبق ضوابط بنیاد شهید و امور ایثارگران تشکیل می‌شود «مرجع تشخیص فوت، معلولیت، خسارت، ضد انقلاب و عمد موضوع این قانون می‌باشد» و مطابق این تبصره ترکیب اعضای احصاشده شامل: ۱- فرماندار به عنوان رییس کمیسیون ۲- مدیریت بنیاد شهید و امور ایثارگران ۳- ریاست اداره اطلاعات ۴-فرمانده سپاه پاسداران ۵- دادستان ۶- فرمانده هنگ مرزبانی یا مرزبان منطقه ۷- ریاست کمیته امداد و ۸-پزشکی قانونی است که البته جای خالی نمایندگان -مجلس یا شورای شهر- در این کمیسیون به‌روشنی نمایان است. جدای از ایرادات شکلی و ماهوی این قانون که مشکلاتی برای قربانیان به‌دنبال داشته که البته ذکر آن در این مجال نمی‌گنجد، حمایت مدنظر قانون مذکور در بهترین حالت اجرایی آن فقط شامل حمایت مادی است که البته در این شرایط مهم‌ترین آنهاست. درخصوص حمایت از قربانیان می‌توان موارد ذیل را طرح و بررسی کرد که البته ضرورت اجرای آن روشن است:

حمایت‌های فوری: چون حمایت در این قانون به اظهارنظر کمیسیون مربوطه موکول شده است، عملا مبنا و مسوولیتی قانونی برای ارگان‌های حمایتی در این خصوص ایجادنشده- منظور تعهدی غیر از مسوولیت‌های اصلی ارگان‌هاست - این درحالی است که مراقبت‌های پزشکی و روانی در ساعت‌ها و روزهای اول بسیار حیاتی است.

حمایت‌های نهایی: در راستای تعریفمان از مفهوم صدمه و آسیب و مصادیق آن معنا می‌یابد و امروزه این مفهوم توسعه‌یافته و شامل خسارت‌های مالی و روانی، تحمل دردورنج و آلام جسمی و روانی، ازدست‌دادن فرصت انتفاع از زندگی و امید به زندگی است که همگی می‌تواند بیانی از آثار گسترده انفجار بر قربانی و خانواده وی باشد. بنابراین گستره حمایت‌ها باید در جهت ترمیم و جبران تمامی نیازها و رنج‌ها و مطابق با حقوق بشردوستانه و نظرات و نگرانی‌های قربانی شامل مراقبت پزشکی، توان‌بخشی و حمایت‌های روانی و در نهایت توانمندسازی اجتماعی و اقتصادی باشد.

ادامه در صفحه ۶

یادداشت

منافع ملی و تعیین رژیم حقوقی «خزر»

اردشیر زارعی قنواتی

پیچیدگی حقوقی تعیین «رژیم حقوقی دریای خزر» از این زاویه که قبل از فروپاشی شوروی براساس قراردادهای منعقده بین تهران- مسکو در سال‌های ۱۹۲۱ و ۱۹۴۰ این حوزه آبی را مشترک و بهره‌برداری و استفاده از آن را به صورت مساوی بین دو کشور مشخص کرده بود، هم‌اینک موجب اختلاف نظر بین کارشناسان و سیاستمداران شده است. از آنجا که با فروپاشی شوروی سه کشور جدیدالتاسیس آذربایجان، قزاقستان و ترکمنستان به عنوان شرکای جدید در این حوزه ژئوپلیتیک متولد شده‌اند به صورت اتوماتیک و براساس کنوانسیون‌های بین‌المللی، معادلات گذشته دچار تغییرات اساسی شده است. استفاده مشاع به صورت مساوی بین ایران و روسیه بعد از این موقعیت جدید با رجوع به حقوق بین‌المللی تا حدودی از درجه اعتبار ساقط‌شده و مدعیان جدید به عنوان کشورهای مستقل و ساحلی خزر براساس حق قلمرو ارضی در پهنه آبی خزر سهم خود را مطالبه می‌کنند. بدون‌شک این به نفع ایران نبوده است و با ورود مدعیان تازه مناسبات جدیدی رقم خورده است که دیگر تنها مسکو و تهران نمی‌توانند با استناد به قراردادهای گذشته این کشورها را نادیده گرفته یا سهم آنان را به دلخواه خود تعیین کنند. در چنین شرایطی طبق همان حقوق بین‌الملل هر پنج‌کشور ساحلی خزر با مطالبات ویژه خود دور یک میز نشسته و سهم‌خواهی می‌کنند. اینکه بعضی از سیاستمداران یا تحلیلگران امور بین‌الملل به صرف ایده‌های خود فارغ از مقاوله‌نامه‌ها و کنوانسیون‌های بین‌المللی دوست داشته باشند که بیشترین سهم و برش از این کیک خوشمزه را نصیب خود کنند، به لحاظ حقوق بین‌الملل و پراگمای سیاسی نه‌تنها در جهت کسب منافع ملی نبوده که حتی این بیراهه‌رفتن می‌تواند در آینده موجب بروز خسارات جبران‌ناپذیری شود.

روز چهارشنبه ۹ مهر در صفحه اول روزنامه «شرق» مطلبی با عنوان «خزر و سوسیالیسم دریایی» منتشر شد که در کنار تحلیل این وضعیت از دیدگاه خود به‌شدت و با ادبیاتی از نوع «تفتیش عقاید» به مطلب دیگری که دو روز قبل با عنوان «بایدها و نبایدهای نشست آستاراخان» البته به‌صورت ناکامل از اینجانب به چاپ رسید، تاخته بود.

متاسفانه این دوست گرامی در همان ابتدای نوشته خود ابتدا به تخریب شخصیتی به طرف مقابل پرداخته و از بنده به دلیل اینکه آرمان‌های سوسیالیستی و اشتراکی خود را به آب‌های خزر بسط داده‌ام، سخت گله‌مند شده است. در حالی که دیگر نه شوروی سوسیالیستی وجود دارد و نه الیگارشی حاکم بر روسیه هیچ نسبت کمی و کیفی با آرمان‌های سوسیالیستی را نمایندگی می‌کنند. تازه همین دوستان در وقت مقتضی همیشه به قراردادهای ۱۹۲۱ در زمان «لنین» و ۱۹۴۰ در زمان «استالین» برای توجیه سهم مساوی ۵۰درصدی ایران رجوع می‌کنند که این خود گویای روابط منصفانه زمان شوروی و غیرمنصفانه بعد از فروپاشی شوروی، در روابط بین دو کشور است. در قرارداد ۱۹۲۱ به صراحت از طرف شوروی قید شده است که «دولت شوروی تمام معاهدات، قراردادها و مقاوله‌نامه‌های منعقده بین روسیه تزاری و ایران که در آن حقوق طرف ایرانی نقض می‌شود، از جمله فصل هشتم عهدنامه ۱۸۲۸ ترکمنچای که حق داشتن بحریه در دریای خزر را از ایران سلب می‌کند، ملغی اعلان کرده و متعهد می‌شود که هر دو کشور بالسویه حق استفاده و کشتیرانی آزاد زیر بیرق خود را در خزر داشته باشند». با رجوع به تاریخ، دعوی حقوقی کنونی ایران با چهار کشور همسایه ساحلی خزر واقعا چه ربط و دخلی به شوروی سابق دارد که امروز تحلیلگری با چسباندن تفکرات دیگری با میراث شوم سوسیالیسم (به نظر وی) به این چالش نوین ایران، در تعیین رژیم حقوقی خزر همه را یک کاسه می‌کند!

آنچه در نوشته جناب مجلسی عزیز مهم است جدا از تعجیل، تبدیل و تحمیل یک بحث حقوقی به یک دگراندیشی شخصی، چگونگی برخورد با اصل «درک درست» از وضعیت حقوقی و وضعیت عینی دریای‌خزر است که می‌تواند بر منافع ملی ایران در آینده تاثیرگذار باشد. بنده در همان نوشته کوتاه‌شده خود درباره انطباق منافع ایران و روسیه درخصوص موضوعات مربوط به خزر به صورت مشخص دو مورد را عنوان کردم. مورد اول توافق صورت‌پذیرفته حول عدم دخالت کشورهای ثالث در امور خزر و محدودماندن این دعوی حقوقی تنها در بین پنج‌کشور ساحلی و دوم عدم‌توافق حول اجازه احداث خط لوله نفت و گاز تا زمان توافق نهایی در تعیین رژیم حقوقی خزر بوده است. درخصوص عدم دخالت خارجی در این حوزه جغرافیایی؛ هیچ ایرانی‌ای مخالف این توافق امنیتی نیست چرا که ارتقای سطح یک دعوی حقوقی میان پنج‌کشور همسایه به یک بحران بین‌المللی، می‌تواند آسیب‌های زیادی به منافع ملی ایران و امنیت کشور بزند. در مورد موضوع دوم نیز هم‌اکنون به دلایل متفاوت؛ چون نبود منابع نفت و گاز در قلمرو ارضی در طول خط ساحلی و همچنین عدم دسترسی به امکانات لازم به لحاظ سرمایه‌گذاری و تکنولوژیک برای ایران و در عوض قابل دستیابی‌بودن این منابع برای رقبای ما در خزر، هیچ دلیل منطقی‌ای برای تعجیل در توافق حول تعیین رژیم حقوقی خزر طبق منویات دیگر همسایگان وجود ندارد. تا زمانی که آنان این نکته مهم برای رعایت اصل «انصاف» را در مورد منافع ایران در خزر به رسمیت نشناخته و تنها با استناد به اصل «خط منصف» به یک تقسیم سهم درصدی اقدام می‌کنند که حدود ۱۳درصد نصیب ایران می‌شود، همانگونه که در «آستاراخان» هم توافقی صورت نگرفت، تهران نباید تعجیلی برای مختومه‌کردن این پرونده داشته باشد. شاید نامناسب‌ترین توصیه ممکن به دیپلمات‌های ایرانی به لحاظ ساختارهای حقوقی و موقعیت تهران در محاکم بین‌المللی، این توصیه نویسنده محترم باشد که اختلافات حول تعیین رژیم حقوقی خزر را به دیوان داوری بین‌المللی ارجاع دهند. اینکه با کارت‌های در دست تهران در شرایط کنونی؛ دیپلماسی ایرانی، سعی کند به واسطه تعجیل دیگر رقبا برای اکتشاف، استخراج و صدور نفت و گاز خود و نیاز به توافق مشترک با ایران امتیاز کسب کند، هرگز به مفهوم قمار یا زرنگی کاسبکارانه و تنزل دیپلماسی نیست. مذاکرات چند دهه گذشته با همسایگان خزری و به‌خصوص جمهوری آذربایجان به‌خوبی نشان داده است که آنان هیچ انعطاف‌پذیری و تعدیلی در خواست حداکثری خود نداده‌اند. چنانچه حتی در مورد خط به‌اصطلاح آستارا- حسینقلی هم تا به امروز هیچ توافقی بین دو همسایه شکل نگرفته و از طرف مقابل نرمشی نشان داده نشده است.

ادامه در صفحه ۶

حرف اول

آب؛ غفلت دیروز، بحران امروز

علی باقری*

امروز همگان از بحران آب در کشور سخن می‌گویند. شکی نیست که شرایط آبی کشور در شرایط بحرانی قرار گرفته و لازم است اقدامات اضطراری برای کنترل بحران به مرحله انجام برسد. در موضوع بحران آب دو نکته اساسی مورد غفلت قرار گرفته است: نکته اول آنکه این بحران پدیده‌ای نیست که فقط در سال‌های اخیر رخ داده باشد. این بحران حاصل یک روند چنده‌ساله یا شاید صدساله است. از آن زمان که برنامه‌ریزی‌های توسعه به منظور مدرنیزاسیون در ایران طراحی شد، این موضوع مورد غفلت قرار گرفت که بارگذاری بیشتر از حد تحمل روی منابع طبیعی (به‌طور اعم) و منابع آب (به‌طور اخص) باعث نابودی این منابع خواهد شد و نابودی آنها نیز به معنای نابودی انسان خواهد بود. جهت‌گیری توسعه کشور بر مبنای کشاورزی آبی و استقرار صنایع آب‌بر (مانند فولاد و پتروشیمی) در مناطق خشک و کم‌آب مرکز ایران بدون توجه به الگوهای آمایش سرزمین، از نمونه‌های توسعه ناپایدار به‌شمار می‌روند. متاسفانه آمار مربوط به تغییرات حجم منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی در کشور گویای این واقعیت است که الگوی بهره‌برداری از منابع، هنوز نسبت به قبل تغییری نکرده است. این مساله وقتی نگران‌کننده‌تر است که مشاهده می‌شود تخصیص آب به بخش‌هایی مانند کشاورزی با بهره‌وری بسیار پایین‌تر نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی، همچنان ادامه دارد.

ادامه در صفحه ۶

ضمیمه رایگان امروز روزنامه شرق

ویژه‌نامه کیش

از روزنامه‌فروشی‌ها بخواهید

ارتباط با روزنامه شرق

SHARGHLINE
@SHARGHDAILY.IR

روزنامه شرق

تحویل روزنامه درب منزل یا محل کار شما بدون هزینه ارسال

۸۸۸۱۴۲۳۰-۳۲

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۸۸۱۹۰۴۶۸
۸۸۱۹۳۹۷۹

هاکوپیان
HACOUPIAN.NET

روزنامه شرق

از خوانندگان عزیز روزنامه خواهشمندیم پیشنهادهای خود را به منظور بهبود نحوه توزیع از طریق تلفن‌های

۸۸۸۱۴۲۳۰-۳۲

با ما در میان بگذارند